

september 2022

Gedeputeerden van provincie Gelderland en Utrecht,
Wethouders en raadsleden van regio Amersfoort en Food Valley

Betreft: Vervolg RES-proces en wens provincie

Geachte gedeputeerden, wethouders en raadsleden, betrokken bij de RES in regio Amersfoort en Foodvalley,

U bent de afgelopen tijd volop bezig geweest met de klimaatcrisis en de energietransitie.

In deze brief komen 3 onderwerpen aan bod:

1. Situatie van de RES en de democratie op dit moment.
2. Waarom méér grootschalige windturbines op land en zon op veld niet nodig zijn, noch voor het behalen van de verhoogde doelstelling voor 2030, noch voor 100% fossielvrije energie in 2040/2050. Gebaseerd op onder andere recent TNO-onderzoek t.b.v. de Extra Opgave voor 2030.
3. Waarom een regio bij de RES Herijking 2.0 ook terug mag komen op het eerder gedane bod.

Gevolgd door ons verzoek aan u.

1. Situatie RES en democratie

2015:

- Het Klimaatakkoord van Parijs: Bijna de hele wereld is zich bewust van het klimaatprobleem. Wind op zee is nog duur en men is bang voor ecologische schade. Gemeentes en provincies willen hun uiterste best doen om zelf alle benodigde energie binnen hun grenzen op te wekken. Op dat moment een heel goed voornemen!
- Ondernemers in de zon en wind-branche richten een branchevereniging op, de NVDE: Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie. Een naam, die nobel klinkt. Het is een organisatie, die belangen van ondernemers behartigd.
- De bevolking, inclusief staten- en raadsleden, wordt ondertussen de boodschap voorgehouden: 'We hebben ook alles aan wind en zon op land nodig'. De NVDE haalt alles uit de kast voor meer locaties waar zonnevelden of windturbines gebouwd kunnen worden.

2019:

Inmiddels blijkt wind op zee niet alleen de goedkoopste vorm, maar ook nog draagbaar of zelfs positief voor de biodiversiteit op zee.

Resultaat is Het Klimaatakkoord: 35 TWh grootschalig op land en 49 TWh op zee.

Ook staat in het klimaatakkoord dat we, nadat de 35 TWh gehaald is, we een verhoging (voor 2030) alleen doen met wind op zee en zon op dak, mits we 6 GW extra ruimte voor wind op zee kunnen vinden.

Voor die 35 TWh start het RES-proces. Het Klimaatakkoord wil een van onderaf gedragen proces, door regio's zelf verantwoordelijkheid te laten nemen. Slechts de landelijke doelstelling is daarvan wettelijk. Doelstellingen van lagere overheden zijn daaraan slechts dienstbaar.

Veel gemeenten, vanuit een terecht gevoel van urgentie, maar nog met beperkte kennis van zaken over o.a. gezondheidseffecten van windturbines en over de mogelijkheden van wind op zee, verhogen hun concept-concept RES-regio bod flink. RES-regio Foodvalley bijvoorbeeld x 2,5 . Van 300 miljoen naar 750 miljoen kWh. Al die boden opgeteld is veel méér dan 35 TWh.

Provincies meenden er goed aan te doen als doel te stellen om 100% van de benodigde energie binnen eigen grenzen op te gaan wekken.

2021:

Vervolgens blijkt, dat onze overheid het niet zo nauw nam met de veiligheid en gezondheid van haar burgers. In Groningen zijn ze daar nu ook achter. De geluidsnorm voor windturbines blijkt al veel eerder, op verzoek van de politiek, hoger gesteld te zijn dan oorspronkelijk door TNO en RIVM werd geadviseerd.

De Raad van State beslist dat o.a. de geluidsnorm MER-getoetst moet worden.

Dit MER-onderzoek wordt opgedragen aan een lid van de windbranche. Er wordt vooraf besloten, dat het onderzoek opnieuw moet uitmonden in een Jaargemiddelde norm: dus hele hoge pieken gedurende maanden blijven toegestaan.

Gezondheidsonderzoek door het RIVM laat op zich wachten. De zorgplicht in de milieuwetgeving en het voorzorgprincipe dreigen opnieuw buiten toepassing te blijven.

De overheid heeft ruimte voor 6 GW op zee gevonden voor 2030 en nog eens 4 GW voor 2031. De doelen voor wind op land hoeven niet te worden opgehoogd. Het beleid van de NOVI kan worden geïmplementeerd. Aan de wens van inwoners en politiek kan worden voldaan: "alleen wind op land en zon in weiland als het echt niet anders kan"

2022:

Inmiddels staan we voor een 'Extra opgave' naar 55% CO₂-uitstootreductie.

Nu begint iets gekks: tot op heden heeft de overheid nog nooit zelf laten onderzoeken of het verder ook kán, zonder extra wind op land en zon op veld....

Dit ondanks veelvuldig verzoek van verschillende burgerinitiatieven. Men blijft de woordvoerderslijnen herhalen "We redden het niet zonder nog meer wind op land en zon in weiland". Er worden geen cijfers geleverd.

In het voorjaar 2022 krijgt de NVDE vanwege haar inhoudelijke kennis en onafhankelijke imago de leiding over de voor Nederland belangrijke Werkgroep Extra Opgave, welke binnen het Klimaatakkoord is opgezet.

Doel is te kijken wat onze stroombehoefte is in 2030 en hoe we deze kunnen opwekken. Windalarm en NLVOW zitten in een inwonerreflectiegroep en worden nauw betrokken.

TNO krijgt opdracht een onderzoek te doen. Daaruit blijkt dat we onze verhoogde doelen makkelijk kunnen halen zonder extra wind op land.

De werkgroep extra opgave onder leiding van de NVDE trekt echter een tegengestelde conclusie: "Alles moet uit de kast". Zij geeft uit de vele opties maar één scenario, die met meer wind op land en zon op veld.

Dat rapport is gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Niemand leest het onderliggende TNO rapport.

Windalarm heeft op basis van diezelfde TNO cijfers een tegenrapport geschreven waarin we aantonen dat de voorgestelde extra wind op land wel 10 keer vervangen kan worden door betere opties.

Zie de samenvatting of hoofdstuk 4 van ons rapport **'Het kan met gemak, wind op zee en zon op dak'**:

www.windalarm.org/hetkanmetgemak

2. Méér windturbines op land en zon-PV op veld zijn niet nodig, ook niet voor 100% fossielvrij in 2040/2050.

Windalarm is voorstander van een versnelde energietransitie, maar dan wel op een duurzame en rechtvaardige manier, uitgaand van de belangen van klimaat, burgers en natuur i.p.v. te zeer uitgaand van het financiële belang van ondernemers en investeerders.

Samen met het NLVOW heeft Windalarm deelgenomen aan de inwoner reflectiegroep van de Werkgroep Extra Opgave binnen het klimaatakkoord.

De Werkgroep Extra Opgave 2030 ging uit van een recent TNO-[rapport](#) *Extra opgave elektriciteitsvoorziening 2030* (april 2022, NVDE). Daarin staat, dat er veel meer mogelijkheden zijn om de benodigde extra energie op te wekken.

Echter, in het Werkgroep-rapport 'Alles uit de kast' staat maar 1 scenario: met een verhoging van de 35 TWh op land door o.a. meer windturbines en zonnevelden. Windalarm gaf daarop als feedback, dat er dus wat te kiezen valt en er ook scenario's mogelijk zijn zonder extra wind op land en zon op veld. Deze bemerking is echter nergens verwoord, laat staan uitgewerkt.

NLVOW en Windalarm hebben daarom, o.a. op basis van hetzelfde TNO-onderzoek, een eigen rapport geschreven: **'Het kan met gemak – wind op zee en zon op dak'**.

Voor 100% fossielvrije energie in 2040, blijkt extra wind op land of zon op veld niet nodig. Zelfs niet als gekozen zou worden om geen groene waterstof uit het buitenland te importeren.

Zie bijgaand de aanbiedingsbrief aan o.a. minister Jetten en het rapport zelf. Leest u met name het Colofon, de Samenvatting en hoofdstuk 6.

www.windalarm.org/hetkanmetgemak

3. Het huidige bod van 0,75 TWh mag u bij de RES Herijking 2.0 verlagen!

De landelijke opdrachten (35 TWh grootschalig op land in 2030 inclusief de 6000MW wind, die de provincies in 2013 beloofden neer te zetten) worden met de SDE-ronde van dit jaar, dankzij de blijkbaar zeer aantrekkelijke subsidieregeling, al overschreden met wat er op dit moment al wordt opgewekt plus wat er van de 'pijplijn' gerealiseerd zal worden (projecten met en al een vergunning en een SDE-subsidietoekenning). Zie: https://twitter.com/BM_Visser/status/1546387563388121088

Investerders kozen natuurlijk voor de gunstigste plekken. Dat die doelen nu gehaald worden zónder veel projecten in provincies als Utrecht of Gelderland, is dus helemaal geen schande: Het waait hier veel minder en de landschappen zijn kleinschaliger en dichter bevolkt.

Bovendien is de effectiviteit van CO₂-vermijding per subsidie-euro met zon op dak veel beter besteed dan met extra wind op land.

Op 16 september jl. maakte minister Rob Jetten voor Klimaat en Energie (D66) bekend, dat het kabinet in 2050 voor 70 gigawatt vermogen aan windparken in de Noordzee wil hebben staan. Dat is een ruime verdrievoudiging van de ambitie nu.

Uit een dit voorjaar gepubliceerde studie van netbeheerders blijkt dat met 70 GW windenergie op zee, **Nederland zo goed als zelfvoorzienend is**. Het hoeft dan nauwelijks duurzame energie te importeren.

Vanuit de landelijke overheid hoeft er dus niets meer bij, wat betreft de opwek van elektriciteit met windturbines op land of zonnevelden. Tenzij de ondernemers van de NVDE hun zin krijgen. Toch denken veel wethouders, dat ze nu vastzitten aan dat ooit gedane bod.

Maar bij elke Herijking mag ook het bod worden aangepast. Miranda Lamme van RES-Regiobureau Amersfoort en andere RES-kenners bevestigen dat. Het blijkt ook uit de brief van Rob Jetten van 14-4-2022 aan 2e Kamer, (Kabinetsaanpak Klimaatbeleid, 32 813) :

"RES Herijking – in sommige situaties kan het nodig zijn om de plannen te herijken of om kaders te stellen voor toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe inzichten of ambities ontstaan. Dit wordt vastgesteld in een RES Herijking 2.0, RES Herijking 3.0, etc. De RES Herijking heeft geen vaste ritmiek omdat het om regionaal maatwerk gaat. Dit document is in veel gevallen wel plan-mer-plichtig."

Provincies Utrecht en Gelderland en sommige gemeentes hebben nog steeds als doel om binnen eigen grenzen alle benodigde energie zèlf op te wekken. En dan liefst ook nog in de 'ideale' zon-wind-verhouding. Daarmee worden de grootschaliger oplossingen genegeerd.

Wordt het niet tijd om voor ons mondiale probleem tenmínste naar het landelijke niveau te kijken? Landelijk wil men KLIMAATneutraal worden, niet persé ENERGIENEutraal. En nu ¾ van onze energie van zee gaat komen, moet je op land alleen nog zonne-energie opwekken. Op daken en langs infrastructuur is nog genoeg ruimte.

U denkt misschien, dat met coöperaties en 50% lokaal eigendom de stroom goedkoper wordt. Wellicht kan een klein deel van de bevolking, dat spaargeld heeft, iets aan de energiecrisis verdienen.

Maar compensatie van schade aan waarde en leefklimaat blijft uit en schade aan gezondheid valt niet te compenseren.

En u denkt misschien dat straks de nieuwe geluidsnorm uw inwoners voldoende bescherming gaat bieden. Echt wetenschappelijk hard maken dat een windturbine gezondheidsschade veroorzaakt is heel lastig. Kijk maar naar Tata Steel, waar al jaren bekend was, dat er rondom een significant hoger percentage kanker voorkomt. Toch viel het steeds niet te bewijzen, dat dit door Tata Steel veroorzaakt wordt.....

Het tegenovergestelde bewijzen (dat windturbines géén gezondheidsschade veroorzaken) wordt niet eens geprobeerd.

Met meer grootschalige opwek in provincies als Gelderland en Utrecht wordt de prijs per kWh alleen maar hoger: het is inefficiënt. Omdat het hier minder hard waait, kost het meer subsidie en ongebreidelde netwerkverzwaring. Bovendien verhoogt de CO₂-uitstoot, omdat hier veel minder vollasturen worden gedraaid dan op zee (het waait vaker en harder op zee.) Dus is er meer 'regelbaar vermogen' nodig om de uren op te vangen waarin het niet of minder waait of de zon niet schijnt. Dat gaat nu met gas- of kolengestookte centrales, of op termijn met véél duurdere groene waterstof en accu's. (Het energie-aanbod van Wind op zee is veel regelmatig. Daarnaast gaan landen rondom de Noordzee hun windparken met elkaar verbinden. Het waait altijd wel ergens hard en zo kunnen ze de energieproductie egaliseren.)

Onze vraag aan u:

- Wilt u alstublieft, op basis van voortschrijdend inzicht, uw RES-bod dusdanig verlagen, dat er geen windturbines meer gebouwd hoeven te worden, ook geen erfmolens, en geen zonnevelden meer hoeven te worden aangelegd?
- Mocht u nog als doel hebben om energieneutraal te worden binnen eigen grenzen, wilt u dit wijzigen naar klimaatneutraal?
- Wilt u voor boerderij- of erfmolens als norm opnemen, dat ze aan dezelfde geluidsnorm moeten voldoen als warmtepompen? Dat is een maximale i.p.v. een jaargemiddelde norm. Het kan toch niet zo zijn, dat je met het ene apparaat je burens meer overlast mag bezorgen dan met het andere.
- Maak u samen sterk voor meer zon-PV op daken en langs infrastructuur (dichtbij gebruikers), besparing op gebruik van energie (bijv. isolatie van gebouwen) en het fossielvrij maken van de warmtevraag.

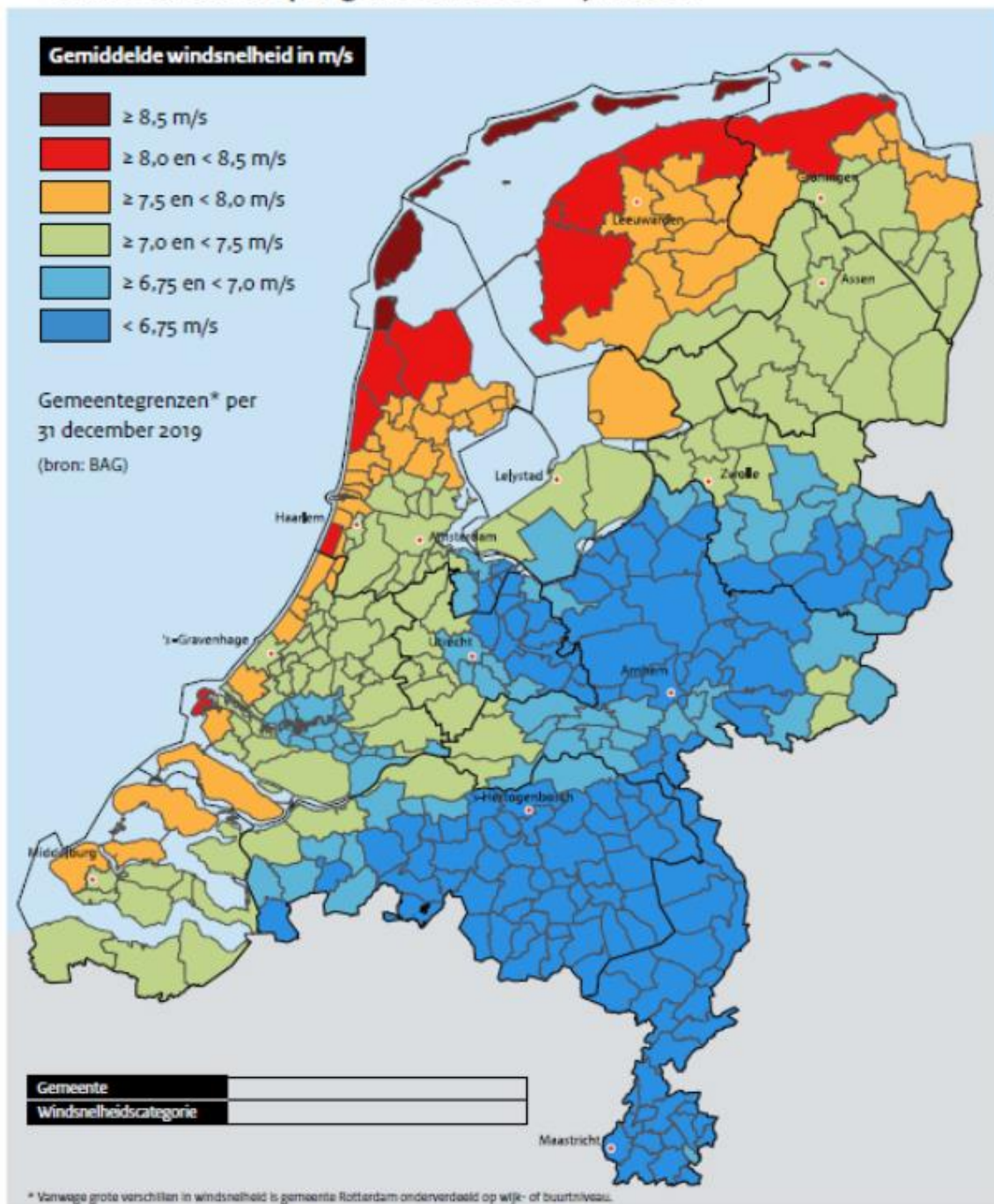
Namens grote groepen bezorgde inwoners u wijsheid toewensend,
Met vriendelijke groet,

Windalarm
amersfoortregio@windalarm.org

Bijlage:

- Rapport 'Het kan met gemak wind op zee en zon op dak'

Windsnelheid per gemeente SDE++ juli 2020

Onderwerp : SDE Windcategorie per gemeente
De gemiddelde windsnelheid (m/s) op 100 meter hoogte
over de periode 2004 - 2013 per gemeente.

Datum: juli 2020

Bron: KNMI, CBS en RVO.nl